

Sygn. akt II Cz 164/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anatol Gul

Sędziowie: SO Barbara Nowicka

SO Grażyna Kobus

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2013 roku w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

zażalenia wnioskodawczyni (...) Spółki z o.o. z siedzibą w S.

na zarządzenie Przewodniczącego Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 24 stycznia 2013 roku, sygn. akt VIII Co 2990/12

o zwrocie wniosku

w sprawie przy uczestnictwie E. R.

o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy wierzyciela

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem Przewodniczący Sądu Rejonowego w Wałbrzychu zwrócił wniosek (...) Spółki z o.o. z siedzibą w S. o nadanie na jej rzecz – jako następcy wierzyciela – klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przez Sąd Rejonowy w Wałbrzychu w dniu 17 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygnaturze akt VIII Nc 2980/10. W uzasadnieniu stwierdził, że do wniosku nie dołączono tytułu wykonawczego, a zakreślony termin do uzupełnienia tego braku formalnego upłynął bezskutecznie. Wskazał, że konieczność dołączenia tytułu wykonawczego wynika z zakresu badania w toku postępowania klauzulowego faktu istnienia tytułu (czy nie został utracony lub zniszczony) oraz jego treści, w szczególności czy nie został on już wyegzekwowany i w jakiej części, niedołączenie natomiast przedmiotu wniosku uniemożliwia nadanie mu prawidłowego biegu.

W zażaleniu na powyższe zarządzenie wnioskodawczyni zarzuciła rażące naruszenie art. 130 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki skutkujące zwrotem wniosku o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. W uzasadnieniu podniosła, że niezłożenie tytułu wykonawczego nie uniemożliwia rozpatrzenia wniosku, nie wymaga tego bowiem przepis art. 788 k.p.c. statuujący przesłanki pozytywnego rozstrzygnięcia o wniosku, do których należy jedynie wykazanie przejścia uprawnień. Zarzuciła, że uznanie żądania Sądu za zasadne prowadziłoby do sytuacji pokrzywdzenia nowego wierzyciela, który do czasu zakończenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi i zwrotu przez komornika tytułu wykonawczego, nie mógłby uzyskać klauzuli wykonalności na swoją rzecz, mimo zaistnienia ustawowych przesłanek określonych w przepisie art. 788 k.p.c. Uczynienie zadość żądaniu Sądu zmusiłoby zatem wierzyciela do złożenia wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego, gdyż wydanie tytułu egzekucyjnego w trakcie postępowania komorniczego jest niedopuszczalne. Wskazała, że zaskarżone rozstrzygnięcie w rezultacie prowadzi

do uzależnienia możliwości uzyskania przez nowego wierzyciela klauzuli wykonalności od spełnienia dodatkowych, pozaustawowych wymogów, co w sposób oczywisty narusza art. 788 k.p.c.

Podnosząc powyższe, wniosła skarżąca o uchylenie zarządzenia z dnia 24 stycznia 2013 roku i nadanie biegu wnioskowi oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie jest uzasadnione i jako takie podlega uwzględnieniu.

Możliwość nadania klauzuli wykonalności w trybie przepisu art. 788 k.p.c. tj. po przejściu uprawnienia lub obowiązku na inną osobę jest uzależniona od spełnienia przesłanki wykazania tego przejścia za pomocą dokumentu urzędowego lub prywatnego z podpisem urzędowo poświadczonym. Zgodnie z powyższą regulacją, w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela lub przeciwko następcy prawnemu dłużnika, sąd bada czy zostały spełnione przesłanki określone w art. 788 § 1 k.p.c. tj. czy przejście uprawnienia (obowiązku) nastąpiło po powstaniu tytułu egzekucyjnego, lub w toku sprawy przed jego wydaniem oraz czy przejście to wykazane zostało dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Badaniu podlega wprawdzie również to czy w ogóle istnieje tytuł wykonawczy wydany na rzecz lub przeciwko poprzednikowi prawnemu nowego wierzyciela lub dłużnika. Rację jednak przyznać należy skarżącej, że niedołączenie tytułu wykonawczego do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela nie może być uznawane za wymóg formalny tego wniosku, którego nieuzupełnienie w wyznaczonym terminie skutkować winno zwrotem wniosku, tak jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie. Wymogu takiego nie stawiają bowiem przepisy art. 126 k.p.c., 126¹ k.p.c., art. 128 k.p.c. czy art. 187 k.p.c., stosowane do postępowania klauzulowego na mocy odesłania zawartego w przepisie art. 13 § 2 k.p.c. Obowiązek dołączenia tytułu wykonawczego nie został także wyartykułowany w przepisach traktujących o nadawaniu klauzul wykonalności tytułom pochodzącym od sądu. Braku w tym zakresie nie sposób poczytać wreszcie za brak uniemożliwiający nadanie sprawie prawidłowego biegu w rozumieniu przepisu art. 130 § 1 k.p.c. Skutkować mógłby on, co najwyżej, oddaleniem wniosku wobec nieudowodnienia podnoszonych twierdzeń (art. 6 k.c. i art. 232 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W niniejszej sprawie, w ocenie sądu odwoławczego, nieprzedłożenie tytułu wykonawczego nie mogło skutkować jednak nawet oddaleniem wniosku z tej przyczyny.

Zważyć należy, że skarżąca zasadnie podnosi, iż nie miała w ogóle faktycznej możliwości uczynienia zadość wezwaniu z dnia 9 stycznia 2013 roku. Już na etapie złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na swoją rzecz, w jego treści, wskazała, że prowadzone jest aktualnie postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi przez poprzedniego wierzyciela, podała dane personalne komornika prowadzącego to postępowanie oraz sygnaturę akt komorniczych, w których złożono oryginał tytułu wykonawczego (Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu, M. J., sygn. KM 3687/11), a nadto – jak trafnie podniosła – oryginał tytułu egzekucyjnego pozostaje w aktach sprawy VIII Nc 2980/10 Sądu Rejonowego w Wałbrzychu (a więc tego samego Sądu, do którego wniesiony został wniosek o nadanie klauzuli wykonalności). W takiej zaś sytuacji nawet ewentualna odmowa nadania klauzuli na rzecz następcy wierzyciela z tej tylko przyczyny, że do wniosku nie został dołączony oryginał odpisu nakazu zapłaty zaopatrzony w klauzulę wykonalności na rzecz jego poprzednika, byłaby nieuprawniona i stanowiłaby przejaw nadmiernego formalizmu Sądu I instancji. Tym bardziej zaś jako przejaw takiego formalizmu ocenić należało przyjęcie przez Przewodniczącego Sądu Rejonowego, że brak w tym zakresie stanowi brak formalny wniosku, skutkujący w konsekwencji – wobec jego nieusunięcia – zwrotem wniosku. Dysponując wyżej wskazanym materiałem dowodowym Sąd Rejonowy miał możliwość zbadania wymogów uprawniających do zastosowania przepisu art. 788 k.p.c. bądź to poprzez zapoznanie się z aktami sprawy sygn. akt VIII Nc 2980/10, bądź to poprzez zwrócenie się do komornika o nadesłanie akt egzekucyjnych, w których przedmiotowy dokument został złożony. Pozwoliłoby to na dokonanie ustaleń w aspekcie wskazywanym w zaskarżonym zarządzeniu tj. m. in. co do faktu istnienia tytułu oraz jego treści. Nie sposób zatem podzielić prezentowanego w tym zarządzeniu stanowiska jakoby niezłożenie tytułu wykonawczego uniemożliwiało rozpatrzenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności.

Znamienne przy tym jest, iż – jak trafnie zauważa skarżąca – wymaganie od niej przedłożenia tytułu wykonawczego wraz z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności na jej rzecz, bądź też później, na skutek wezwania Przewodniczącego, prowadziłyby do jej pokrzywdzenia. Oczywistym bowiem jest, iż w sytuacji, w której przeciwko dłużnikowi toczy się postępowanie egzekucyjne, oryginał tytułu wykonawczego znajduje się u komornika prowadzącego to postępowanie począwszy od chwili złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji aż do prawomocnego zakończenia postępowania, a w określonych sytuacjach także nawet po jego ukończeniu (art. 797 § 1 zd. 2 k.p.c. i art. 816 k.p.c.). Nie bez znaczenia wreszcie jest fakt, że skarżąca nie była stroną postępowania w sprawie Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o sygnaturze akt VIII Nc 2980/10, a zatem nie legitymowała się uprawnieniem do wystąpienia z wnioskiem o doręczenie jej odpisu wydanego w tej sprawie orzeczenia. Stawianie zatem przed skarżącą obowiązków, z których, nawet pomimo chęci i starań, nie byłaby w stanie się wywiązać, zwłaszcza zaś w sytuacji gdy okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (takie jak istnienie tytułu wykonawczego i jego treść) ustalone mogły zostać bez najmniejszych trudności z urzędu przez Sąd Rejonowy rozpoznający wniosek, było nieuprawnione i nie mogło spotkać się z aprobatą sądu odwoławczego.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy, stosownie do treści art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. i art. 398 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., uchylił zaskarżone zarządzenie.